

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia ... 2018 r.

**w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na
poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji**

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4, ujęte w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO**

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Bogusława Sztorc
Zastępca Dyrektora Departamentu Legislacyjno-Prawnego
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
/– podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe i nauka, na podstawie § ... rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia ... 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. ...).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6–8 (Dz. U. poz. 1594), które traci moc z dniem 1 października 2018 r. zgodnie z art. 350 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ZSK”, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...), zwaną dalej „ustawą wprowadzającą”. Zgodnie z tym przepisem minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, charakterystyki poziomów 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) drugiego stopnia typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 PRK, ujęte w:

- 1) kategorii wiedzy, w odniesieniu do której charakterystyka określa:
 - a) zakres i głębię – kompletność perspektywy poznawczej i zależności,
 - b) kontekst – uwarunkowania, skutki;
- 2) kategorii umiejętności, w odniesieniu do której charakterystyka określa:
 - a) w zakresie wykorzystania wiedzy – rozwiązywane problemy i wykonywane zadania,
 - b) w zakresie komunikowania się – odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym,
 - c) w zakresie organizacji pracy – planowanie i pracę zespołową,
 - d) w zakresie uczenia się – planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób;
- 3) kategorii kompetencji społecznych, w odniesieniu do której charakterystyka określa:
 - a) w zakresie ocen – krytyczne podejście,
 - b) w zakresie odpowiedzialności – wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego,
 - c) w odniesieniu do roli zawodowej – niezależność i rozwój etosu.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o ZSK minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, wydając rozporządzenie, uwzględni konieczność zapewnienia spójności z uniwersalnymi charakterystykami poziomów 1–8 PRK pierwszego stopnia oraz aktualny stan wiedzy i postępu technologicznego w poszczególnych dziedzinach.

Przedmiotowe charakterystyki dotyczą efektów uczenia się rozumianych, zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy o ZSK, jako wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się. Charakterystyki poszczególnych poziomów PRK drugiego stopnia, zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy o ZSK, stanowią rozwinięcie uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia, które określa załącznik do ustawy. Zarówno uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia, jak i charakterystyki drugiego stopnia muszą być uwzględniane przy określaniu

efektów uczenia się w programach studiów zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”, a także w programach kształcenia w szkołach doktorskich (art. 198 ust. 1 w związku z art. 186 ust. 1 pkt 2 ustawy), tak aby ukończenie studiów albo kształcenia w szkole doktorskiej umożliwiło uzyskanie kwalifikacji na odpowiednim poziomie PRK.

Dotychczas kwestię charakterystyk poziomów 6–8 PRK drugiego stopnia regulowało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6–8 (Dz. U. poz. 1594). Rozporządzenie to traci moc z dniem 1 października 2018 r. w związku z wejściem w życie ustawy wprowadzającej.

Zarówno obowiązujące, jak i projektowane rozporządzenie określa charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 PRK, które zawierają opisy kwalifikacji rozumianych jako zestawy efektów uczenia się (art. 2 pkt 8 ustawy o ZSK) osiągniętych w wyniku kształcenia prowadzącego do uzyskania:

- 1) dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia – charakterystyka poziomu 6 PRK;
- 2) dyplomu ukończenia studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich – charakterystyka poziomu 7 PRK;
- 3) dyplomu doktorskiego – charakterystyka poziomu 8 PRK.

Obowiązujące rozporządzenie zawiera w załączniku opis charakterystyk w podziale na trzy części. Część I zawiera opis charakterystyk poziomów 6–8 PRK obejmujący efekty uczenia się uzyskiwane w wyniku kształcenia na studiach i studiach doktoranckich, wspólne dla obszarów kształcenia. W części II zostały ujęte opisy charakterystyk poziomów 6 i 7 PRK, w których uszczegółowiono opisy zawarte w części I w podziale na obszary kształcenia, ponieważ każdy kierunek studiów był przyporządkowany do jednego lub kilku obszarów kształcenia. Natomiast w części III zawarto opis charakterystyki poziomów 6 i 7 PRK dla kwalifikacji obejmujących kompetencje inżynierskie.

W projektowanym rozporządzeniu zasadniczo utrzymano trzyczęściową konstrukcję załącznika. W części II zaproponowano jednak rezygnację z opisywania efektów uczenia się w podziale na wszystkie dziedziny nauki, które – w związku z treścią art. 5 ust. 1 ustawy – będą podstawą nowej dwustopniowej klasyfikacji dyscyplin naukowych (dotychczasowe rozporządzenie przewidywało rozwinięcie charakterystyk z uwzględnieniem obszarów kształcenia, które były podstawą obecnej trzystopniowej klasyfikacji). W części II pozostawiono rozwinięcie opisów zawartych w części I jedynie w odniesieniu do dziedziny

sztuki. Oznacza to, że w przypadku przyporządkowania kierunku do jednej z dyscyplin artystycznych uczelnia, opracowując opis efektów uczenia się na potrzeby programu studiów, będzie uwzględniała oprócz efektów zawartych w części I załącznika, również efekty zawarte w części II. Takie rozwiązanie jest konieczne dla podkreślenia specyfiki celów kształcenia na kierunkach studiów przyporządkowanych do dyscyplin artystycznych. Rezygnacja z opisywania efektów uczenia się w podziale na wszystkie dziedziny nauki upraszcza przedmiotową regulację. Uczelnia, opracowując opis efektów uczenia się na potrzeby programu studiów niezwiązanego z dyscypliną artystyczną, nie będzie musiała odnosić się, jak ma to miejsce dotychczas, do dwóch poziomów opisu zawartych odpowiednio w części I i części II załącznika. Rozwiązanie to wpłynie na uelastycznienie procesu opisywania efektów uczenia się. W przypadku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uczelnia będzie określała efekty uczenia się w taki sposób, aby dodatkowo uwzględnić charakterystykę efektów uczenia się umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich.

Ponadto, w części I uzupełniono opis charakterystyk o elementy typowe dla efektów kształcenia na kierunkach studiów o profilu ogólnoakademickim i o profilu praktycznym w kategoriach opisowych dotyczących: zakresu i głębi wiedzy – w zakresie znajomości praktycznych zastosowań wiedzy, kontekstu wiedzy – w zakresie znajomości etycznych uwarunkowań działalności zawodowej i zasad dotyczących form indywidualnej przedsiębiorczości, a także wykorzystania wiedzy – w zakresie umiejętności przystosowania istniejących lub opracowania nowych metod i narzędzi. Uzupełniono i ujednolicono także opis kompetencji społecznych dla poziomów 6 i 7 PRK w zakresie umiejętności dokonywania ocen. W odniesieniu do poziomu 8 PRK opis charakterystyk uzupełniono natomiast o kwestie związane ze znajomością zasad upowszechniania wyników działalności naukowej w trybie otwartego dostępu i komercjalizacji wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami, a także o kwestie związane z umiejętnością krytycznej analizy i oceny wyników działalności naukowej. W części III dotyczącej efektów uczenia się umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich w zakresie umiejętności uzupełniono efekty o umiejętność dostrzegania aspektów etycznych przy rozwiązywaniu zadań.

Należy podkreślić, że wszystkie opisy efektów uczenia się dotyczą zarówno profilu ogólnoakademickiego, jak i profilu praktycznego, o ile przy danym opisie nie zaznaczono inaczej.

Zgodnie z art. 265 ustawy wprowadzającej studia rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na podstawie dotychczasowych programów kształcenia. Natomiast na

podstawie art. 268 ustawy wprowadzającej programy kształcenia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) stają się programami studiów w rozumieniu ustawy, a obowiązek ich dostosowania w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy do określonych w niej wymagań dotyczy studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020. W związku z powyższym projektowane rozporządzenie będzie stosowane do określania efektów uczenia się w programach studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020. Projektowana regulacja będzie miała podobny skutek w przypadku szkół doktorskich, które – w związku z art. 1 pkt 3 ustawy wprowadzającej – zaczną funkcjonować od dnia 1 października 2019 r.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanego rozporządzenia, środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4

I. Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji

Kategoria charakterystyki efektów uczenia się	Kategoria opisowa – aspekty o podstawowym znaczeniu	Kod składnika opisu	Poziom 6	Kod składnika opisu	Poziom 7	Kod składnika opisu	Poziom 8
Wiedza: zna i rozumie	Zakres i głębia – kompletność perspektywy poznawczej i zależności	P6S_WG	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	P7S_WG	w pogłębionym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie wiedzę obejmującą kluczowe zagadnienia oraz wybrane zagadnienia z zakresu zaawansowanej wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu studiów, a w przypadku studiów o profilu praktycznym – również zastosowania praktyczne tej wiedzy w działalności zawodowej związanej z ich kierunkiem	P8S_WG	w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla danej dyscypliny naukowej lub artystycznej
					główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim		główne tendencje rozwojowe danej dyscypliny naukowej lub artystycznej

							metodologię badań naukowych
	Kontekst – uwarunkowania, skutki	P6S_WK	<p>fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji</p> <p>podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego</p> <p>podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości – w przypadku studiów o profilu praktycznym</p>	P7S_WK	<p>fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji</p> <p>ekonomiczne, prawne, etyczne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, w tym zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego</p> <p>podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości – w przypadku studiów o profilu praktycznym</p>	P8S_WK	<p>fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji</p> <p>ekonomiczne, prawne, etyczne i inne istotne uwarunkowania działalności naukowej</p> <p>podstawowe zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej i know-how związanego z tymi wynikami</p>
Umiejętności: potrafi	Wykorzystanie wiedzy – rozwiązywane problemy i wykonywane zadania	P6S_UW	<p>wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, – dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych 	P7S_UW	<p>wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji tych informacji, – dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, 	P8S_UW	<p>wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki lub dziedziny sztuki do twórczego identyfikowania, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiować cel i przedmiot badań naukowych, formułować hipotezę badawczą, – rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować, – wnioskować na podstawie wyników badań naukowych

			wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym		– przystosowanie istniejących lub opracowanie nowych metod i narzędzi wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać problemy oraz wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi		dokonywać krytycznej analizy i oceny wyników badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy transferować wyniki działalności naukowej do sfery gospodarczej i społecznej
Komunikowanie się – odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym	P6S_UK	komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK	komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców prowadzić debatę posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz specjalistyczną terminologią	P8S_UK	upowszechniać wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych inicjować debatę uczestniczyć w dyskursie naukowym posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym	

	Organizacja pracy – planowanie i praca zespołowa	P6S_UO	planować i organizować pracę indywidualną oraz w ramach udziału w zespole współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)	P7S_UO	kierować pracą zespołu współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych i podejmować wiodącą rolę w zespołach	P8S_UO	planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcia badawcze lub twórcze, także w środowisku międzynarodowym
	Uczenie się – planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób	P6S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	P7S_UU	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	P8S_UU	samodzielnie planować i działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób opracowywać programy studiów lub szkoleń i realizować je z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi
Kompetencje społeczne: jest gotów do	Oceny – krytyczne podejście	P6S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	P7S_KK	krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	P8S_KK	krytycznej oceny dorobku w ramach danej dyscypliny naukowej lub artystycznej krytycznej oceny własnego wkładu w rozwój danej dyscypliny naukowej lub artystycznej uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych
	Odpowiedzialność – wypełnianie zobowiązań społecznych i działania na rzecz interesu publicznego	P6S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P7S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	P8S_KO	wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców inicjowania działań na rzecz interesu publicznego

			myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy		myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy		myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy
	Rola zawodowa – niezależność i rozwój etosu	P6S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, – dbałości o dorobek i tradycje zawodu 	P7S_KR	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb społecznych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – rozwijania dorobku zawodu, – podtrzymywania etosu zawodu, – przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad 	P8S_KR	podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenia działalności naukowej w sposób niezależny, – respektowania zasady publicznej własności wyników działalności naukowej z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej

II. Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji dla dziedziny sztuki (rozwińcie opisy zawarte w części I)

Kod składowika opisu	Poziom 6	Kod składowika opisu	Poziom 7
Wiedza o realizacji prac artystycznych			
P6S_WG	podstawowe zasady dotyczące realizacji prac artystycznych związanych z kierunkiem studiów oraz zasady dotyczące środków ekspresji i umiejętności warsztatowych pokrewnych dyscyplin artystycznych	P7S_WG	szczegółowe zasady dotyczące dziedziny sztuki niezbędne do formułowania i rozwiązywania złożonych zagadnień w zakresie dyscyplin artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów
Rozumienie kontekstu dyscyplin artystycznych			
P6S_WG	podstawowe linie rozwojowe w historii poszczególnych dyscyplin artystycznych, reprezentatywne dzieła z ich spuścizny oraz publikacje związane z tymi zagadnieniami style w sztuce i związane z nimi tradycje twórcze i odtwórcze tendencje rozwojowe z zakresu poszczególnych dyscyplin artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów	P7S_WG	kontekst historyczny i kulturowy poszczególnych dyscyplin artystycznych i ich związków z innymi obszarami współczesnego życia wzorce leżące u podstaw kreacji artystycznej, umożliwiające swobodę i niezależność wypowiedzi artystycznej zasady tworzenia prac artystycznych i kreowania działań artystycznych o wysokim stopniu oryginalności na podstawie wiedzy o stylach w sztuce i związanych z nimi tradycjach twórczych i odtwórczych tendencje rozwojowe z zakresu poszczególnych dyscyplin artystycznych, do których jest przyporządkowany kierunek studiów

	<p>problematykę związaną z technologiami stosowanymi w dyscyplinie artystycznej (w ujęciu całościowym) i rozwojem technologicznym związanym z zawodem artysty danej specjalności</p> <p>powiązania i zależności między teoretycznymi i praktycznymi elementami programu studiów</p> <p>podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego, podstawową problematykę dotyczącą finansowych, marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty danej specjalności</p>		<p>problematykę związaną z technologiami stosowanymi w dyscyplinie artystycznej (w ujęciu całościowym) i rozwojem technologicznym związanym z zawodem artysty danej specjalności</p> <p>wzajemne relacje między teoretycznymi i praktycznymi aspektami kierunku studiów</p> <p>podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego, poszerzoną problematykę dotyczącą finansowych, marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty danej specjalności</p>
Umiejętności ekspresji artystycznej			
P6S_UW	tworzyć i realizować własne koncepcje artystyczne oraz dysponować umiejętnościami niezbędnymi do ich wyrażenia	P7S_UW	wykorzystywać wysoce rozwiniętą osobowość artystyczną do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych oryginalnych koncepcji artystycznych
Umiejętności realizacji prac artystycznych (sztuki muzyczne)			
P6S_UW	<p>biegle słuchowo rozpoznawać materiał muzyczny, zapamiętywać go i ope- rować nim</p> <p>wykonywać reprezentatywny repertuar związany z kierunkiem studiów oraz w podstawowym zakresie interpretować utwory reprezentujące różne style muzyczne, a także przekazywać dzieło muzyczne w pełni – jego ma- teriał dźwiękowy, formę i zawarte w nim idee</p>	P7S_UW	<p>budować obszerny repertuar, pogłębiając go w obszarze związanym z kie- runkiem studiów, oraz swobodnie interpretować utwory reprezentujące różne style muzyczne i jednocześnie doskonalić się w jednym wybranym stylu</p>
Umiejętności realizacji prac artystycznych (sztuki plastyczne)			
P6S_UW	<p>świadomie posługiwać się narzędziami warsztatu artystycznego w wybra- nych obszarach działalności plastycznej</p> <p>świadomie posługiwać się właściwą techniką i technologią w trakcie reali- zacji prac artystycznych</p> <p>podejmować samodzielne decyzje dotyczące projektowania i realizacji własnych prac artystycznych</p>	P7S_UW	<p>podejmować samodzielnie decyzje dotyczące projektowania i realizacji prac artystycznych</p> <p>wykorzystywać wzorce leżące u podstaw kreacji artystycznej, umożliwia- jące swobodę i niezależność wypowiedzi artystycznej oraz projektować efekty prac artystycznych w aspekcie estetycznym, społecznym i prawnym</p>
Umiejętności realizacji prac artystycznych (sztuki teatralne i filmowe)			
P6S_UW	<p>rozumieć istotę konstrukcji tekstu scenariusza oraz samodzielnie oceniać tekst literacki i możliwości jego adaptacji dla teatru i filmu</p> <p>rozumieć technologie realizacji widowisk teatralnych, telewizyjnych i fil- mowych oraz stosować zasady i techniki adaptacji utworów literackich i ich przekształcania na język filmowy i teatralny</p>	P7S_UW	<p>rozumieć istotę konstrukcji tekstu scenariusza oraz samodzielnie oceniać tekst literacki i możliwości jego adaptacji dla teatru i filmu</p> <p>rozumieć technologie realizacji widowisk teatralnych, telewizyjnych i fil- mowych oraz stosować zasady i techniki adaptacji utworów literackich i ich przekształcania na język filmowy i teatralny</p>
Umiejętności kreacji artystycznej			

P6S_UW	realizować własne działania artystyczne oparte na zróżnicowanych stylizacyjnie koncepcjach wynikających ze swobodnego i niezależnego wykorzystania wyobraźni, intuicji i emocjonalności		
		Umiejętności improwizacyjne (sztuki muzyczne, sztuki teatralne i filmowe)	
		P7S_UW	kształtować i tworzyć prezentacje w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu muzycznego, tekstu dramatu lub scenariusza
Umiejętności warsztatowe			
P6S_UW P6S_UU	korzystać z umiejętności warsztatowych umożliwiających realizację własnych koncepcji artystycznych oraz stosować efektywne techniki ćwiczenia tych umiejętności, umożliwiające ciągły ich rozwój przez samodzielną pracę	P7S_UW P7S_UU	korzystać z umiejętności warsztatowych w stopniu niezbędnym do realizacji własnych projektów artystycznych oraz stosować efektywne techniki ćwiczenia tych umiejętności, umożliwiające ciągły ich rozwój przez samodzielną pracę
Umiejętności werbalne			
P6S_UK	przygotowywać typowe prace pisemne i wystąpienia ustne, dotyczące zagadnień szczegółowych związanych z kierunkiem studiów, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i różnych źródeł	P7S_UK	przygotowywać rozbudowane prace pisemne i wystąpienia ustne, dotyczące zagadnień szczegółowych związanych z kierunkiem studiów, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i różnych źródeł
Umiejętności w zakresie publicznych prezentacji			
P6S_UK	stosować formy zachowań związane z publicznymi prezentacjami własnych dokonań artystycznych	P7S_UK	w sposób odpowiedzialny podchodzić do publicznych wystąpień związanych z prezentacjami artystycznymi, wykazując się umiejętnością nawiązania kontaktu z publicznością
Niezależność			
		P7S_UU	inspirować i organizować proces doskonalenia umiejętności warsztatowych innych osób
P6S_KR	samodzielnego podejmowania niezależnych prac, wykazując się umiejętnością zbierania, analizowania i interpretowania informacji, rozwijania idei i formułowania krytycznej argumentacji oraz wewnętrzną motywacją i umiejętnością organizacji pracy	P7S_KR	samodzielnego integrowania nabytej wiedzy oraz podejmowania w zorganizowany sposób nowych i kompleksowych działań, także w warunkach ograniczonego dostępu do potrzebnych informacji
Uwarunkowania psychologiczne			
P6S_KK	efektywnego wykorzystania: wyobraźni, intuicji, emocjonalności, zdolności twórczego myślenia i twórczej pracy w trakcie rozwiązywania problemów, elastycznego myślenia, adaptowania się do nowych i zmieniających się okoliczności oraz kontrolowania swoich zachowań w warunkach związanych z publicznymi prezentacjami	P7S_KK	wykorzystywania w różnych sytuacjach mechanizmów psychologicznych wspomagających podejmowane działania
Krytycyzm			
P6S_KK	samooceny i konstruktywnej krytyki w stosunku do działań innych osób	P7S_KK	samooceny i konstruktywnej krytyki w stosunku do działań innych osób
Komunikacja społeczna			
P6S_KO P6S_KR	wypełniania roli społecznej absolwenta studiów w uczelni artystycznej podejmowania refleksji na temat społecznych, naukowych i etycznych aspektów związanych z własną pracą i etosem zawodu	P7S_KO P7S_KR	wypełniania roli społecznej absolwenta studiów w uczelni artystycznej podejmowania refleksji na temat społecznych, naukowych i etycznych aspektów związanych z własną pracą i etosem zawodu

	efektywnego komunikowania się i inicjowania działań w społeczeństwie oraz prezentowania zadań w przystępnej formie, w tym z zastosowaniem technologii informacyjnych		efektywnego komunikowania się i inicjowania działań w społeczeństwie oraz prezentowania skomplikowanych zadań w przystępnej formie, w tym z zastosowaniem technologii informacyjnych
--	--	--	--

III. Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich (rozwińcie opisy zawarte w części I)

Kod składnika opisu	Poziom 6 i 7
P6S_WG P7S_WG	podstawowe procesy zachodzące w cyklu życia urządzeń, obiektów i systemów technicznych
P6S_WK P7S_WK	podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form indywidualnej przedsiębiorczości
P6S_UW P7S_UW	<p>planować i przeprowadzać eksperymenty, w tym pomiary i symulacje komputerowe, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski</p> <p>przy identyfikacji i formułowaniu specyfikacji zadań inżynierskich oraz ich rozwiązywaniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykorzystywać metody analityczne, symulacyjne i eksperymentalne, – dostrzegać ich aspekty systemowe i pozatechniczne, w tym aspekty etyczne, – dokonywać wstępnej oceny ekonomicznej proponowanych rozwiązań i podejmowanych działań inżynierskich <p>dokonywać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania istniejących rozwiązań technicznych i oceniać te rozwiązania</p> <p>projektować – zgodnie z zadaną specyfikacją – oraz wykonywać typowe dla kierunku studiów proste urządzenia, obiekty, systemy lub realizować procesy, używając odpowiednio dobranych metod, technik, narzędzi i materiałów</p> <p>rozwiązywać praktyczne zadania inżynierskie wymagające korzystania ze standardów i norm inżynierskich oraz stosowania technologii właściwych dla kierunku studiów, wykorzystując doświadczenie zdobyte w środowisku zajmującym się zawodowo działalnością inżynierską – w przypadku studiów o profilu praktycznym</p> <p>wykorzystywać zdobyte w środowisku zajmującym się zawodowo działalnością inżynierską doświadczenie związane z utrzymaniem urządzeń, obiektów i systemów typowych dla kierunku studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym</p>